

Č. j.: 1613/22/7700-40500-711175

Pokyn č. GFR – D – 55
pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně
dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Čl. I
Úvod

1. Tento pokyn reaguje na příslušnou novelu¹ zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v rozhodném znění, v jejímž důsledku došlo uplynutím dne 31. 12. 2021 ke zrušení regionálních rad regionů soudržnosti. Touto novelou došlo rovněž ke změně zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v rozhodném znění (dále jen “rozpočtová pravidla územních rozpočtů”), ve věci přechodu kompetencí **od 1. 1. 2022** při správě odvodů za porušení rozpočtové kázně v případech **dotací poskytnutých z rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti na orgány Finanční správy České republiky** (dále jen „orgány finanční správy“).
2. Pokyn stanoví obecné principy, podle nichž orgány finanční správy postupují při stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel územních rozpočtů v souladu s principem (zásadou) proporcionality (přiměřenosti). Pokyn se však nevztahuje na případy, kdy poskytovatel ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí peněžních prostředků vymezí podmínky, jejichž porušení bude považováno za méně závažné, za které se v intencích předmětné veřejnosprávní smlouvy uloží odvod nižší, než odpovídá výši neoprávněně použitých nebo zadržovaných peněžních prostředků².
3. Pokyn reflektuje judikaturu Nejvyššího správního soudu a na ni navazující judikaturu krajských soudů a rovněž dikci konkrétních ustanovení rozpočtových pravidel územních rozpočtů³, jež se vztahují ke stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně dle

¹ Zákon č. 251/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

² Ustanovení § 22 odst. 5 rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015: „... Při neoprávněném použití peněžních prostředků podle odstavce 2 písm. a) nebo b) odpovídá odvod za porušení rozpočtové kázně výši poskytnutých prostředků, ledaže podle smlouvy nebo rozhodnutí o poskytnutí těchto prostředků se za porušení méně závažné konkrétní povinnosti uloží odvod nižší. ...“, resp. ustanovení § 10a odst. 6 rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 20. 2. 2015: „Ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace lze z podmínek stanovených podle odstavce 5 písm. i) vymezit podmínky, jejichž porušení bude považováno za méně závažné, za které se uloží odvod za porušení rozpočtové kázně nižší, než odpovídá výši neoprávněně použitých nebo zadržovaných peněžních prostředků. ...“

³ Ustanovení § 22 odst. 5 věta čtvrtá rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015: „Při stanovení výše odvodu orgán příslušný podle odstavce 7 nebo 9 přihlédne k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení účelu dotace.“,

rozpočtových pravidel územních rozpočtů, resp. dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v rozhodném znění. V těchto případech je třeba vždy při stanovení příslušného odvodu zvažovat okolnosti konkrétního porušení rozpočtové kázně a vycházet z principu proporcionality mezi závažností tohoto porušení a výší za něj předepsaného odvodu. Předmětnou judikaturu lze analogicky implementovat i do „prostředí“ rozpočtových pravidel územních rozpočtů⁴.

4. Cílem pokynu je zabránit vzniku neodůvodněných rozdílů při rozhodování skutkově shodných nebo obdobných případů⁵ a sjednotit správní praxi orgánů finanční správy.

ČI. II

Použití pokynu

1. Pokyn se použije při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně, pokud
 - porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 písm. a)** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015**, k němuž došlo **porušením povinnosti** stanovené právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, smlouvou nebo rozhodnutím o poskytnutí těchto peněžních prostředků, která souvisí s účelem, na který byly peněžní prostředky poskytnuty,
 - porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 písm. a)** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 20. 2. 2015**, k němuž došlo **porušením povinnosti**, která souvisí s účelem, na který byly peněžní prostředky poskytnuty, stanovené právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, veřejnoprávní smlouvou nebo při poskytnutí peněžních prostředků podle zvláštního právního předpisu, ke kterému došlo **po připsání** peněžních prostředků na účet příjemce,
 - porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 písm. b)** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015**, k němuž došlo **porušením povinnosti** stanovené právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, smlouvou nebo rozhodnutím o poskytnutí těchto peněžních prostředků, která souvisí s účelem, na který byly peněžní prostředky

resp. ustanovení § 22 odst. 5 věta sedmá rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 1. 1. 2022: „Při stanovení výše odvodu přihlédne orgán příslušný podle odstavce 9 nebo 11 k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení účelu dotace.“

⁴ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 10 Af 38/2014 - 142 ze dne 22.02.2017: „Krajský soud si je vědom, že citovaná judikatura se dotýká zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nicméně domnívá se, že daný požadavek na odůvodnění výše uloženého odvodu v souladu se zásadou proporcionality je analogicky plně aplikovatelný i na problematiku porušení rozpočtové kázně a ukládání odvodů podle zákona č. 250/2000 Sb., neboť odvod za porušení rozpočtové kázně podle tohoto zákona má být rovněž stanoven ve výši neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků ...“

⁵ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů: „Správce daně dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.“

poskytnuty, ke kterému došlo **před připsáním** peněžních prostředků na účet příjemce a které ke dni připsání trvá,

- porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 písm. b)** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 20. 2. 2015**, k němuž došlo **porušením povinnosti** stanovené v písm. a), ke kterému došlo **před připsáním** peněžních prostředků na účet příjemce a které ke dni připsání trvá.

2. Pokyn se nepoužije, **nevyplývá-li z Přílohy pokynu (dále jen „Příloha“) jinak⁶**, při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně dle § 22 odst. 1 rozpočtových pravidel územních rozpočtů, pokud

- porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 věty první** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015**, k němuž došlo **použitím** těchto peněžních prostředků (tj. faktickým výdejem), kterým byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, smlouvou nebo rozhodnutím o poskytnutí těchto peněžních prostředků,
- porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 věty první** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 20. 2. 2015**, k němuž došlo **použitím** těchto peněžních prostředků (tj. faktickým výdejem), kterým byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, veřejnoprávní smlouvou nebo při poskytnutí peněžních prostředků podle zvláštního právního předpisu,
- porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 2 písm. c)** rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném **od 30. 12. 2011**, k němuž došlo tím, že příjemce peněžních prostředků **neprokázal, jak byly tyto peněžní prostředky použity**,
- porušení rozpočtové kázně spočívá v **zadržení** poskytnutých peněžních prostředků dle **§ 22 odst. 3** rozpočtových pravidel územních rozpočtů.

Čl. III

Zásadní náležitosti

1. Při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně je nutno v každém konkrétním případě, na nějž se vztahuje tento pokyn, zvážit, zda je dán důvod k odvodu za porušení rozpočtové kázně v plné výši čerpaných či poskytnutých peněžních prostředků, či ke stanovení odvodu v souladu se zásadou proporcionality, tj. pouze k odvodu odpovídajícímu závažnosti a významu porušení povinnosti.
2. V Příloze pokynu jsou uvedeny nejčastěji se vyskytující „typy“ porušení rozpočtové kázně společně se způsobem stanovení výše odvodu zohledňujícím zásadu proporcionality.

⁶ Jedná se o tyto případy:

- Čl. I „Veřejné zakázky“.
- Čl. II „Termíny a povinnosti“ bod 3.
- Čl. V „Použití peněžních prostředků“.

3. K jiným „typům“ porušení, která v Příloze uvedena nejsou, je rovněž nutno přistupovat v souladu se zásadou proporcionality, a to analogicky k „typům“ porušení rozpočtové kázně v Příloze uvedeným.
4. Způsob stanovení výše odvodu uvedený v Příloze tohoto pokynu je závazný. Odvod za porušení rozpočtové kázně v částce vyšší či nižší, než která vyplývá z Přílohy, lze stanovit jen ve zcela výjimečných a zvlášť odůvodněných případech.
5. V případě zjištění více jednotlivých případů porušení rozpočtové kázně⁷ (dále jen „jednotlivý případ“), u nichž je postupováno dle tohoto pokynu, je nutné výši odvodu stanovit explicitně za každý jednotlivý případ zvlášť, každý jednotlivý případ zvlášť odůvodnit, a částky poté sečíst. Výjimkou z tohoto postupu jsou případy vícenásobného porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek, kdy bude uložen odvod ve výši nejzávažnějšího porušení těchto pravidel u stejné veřejné zakázky⁸, nestanoví-li veřejnosprávní smlouva o poskytnutí peněžních prostředků jinak.

ČI. IV

Způsoby stanovení odvodů

V Příloze tohoto pokynu je použito celkem šest různých způsobů stanovení odvodů, které je nutno rozlišovat. Každý z nich totiž představuje rozdílnou „startovací pozici“ (uvažovanou výchozí sazbu odvodu) při aplikaci zásady proporcionality:

- první způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby s možností snížení, bez fixního limitu) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 100 %, 50 %, 25 %, nebo 10 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); snížit sazbu odvodu je možné až tehdy, jsou-li k tomu dány důvody; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:
100 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky s možností snížení až na 5 %,
- druhý způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby s možností snížení, s fixním limitem) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 25 %, nebo 10 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); snížit sazbu odvodu je možné až tehdy, jsou-li k tomu dány důvody; zároveň je nutné respektovat maximální absolutní či relativní limity; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:
25 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky s možností snížení až na 10 %, nejvýše však 1 000 000 Kč,
- třetí způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby bez možnosti snížení, bez fixního limitu) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou

⁷ Jedná se o případy vícenásobného porušení rozpočtové kázně ve vztahu k jedné poskytnuté dotaci (§ 22 odst. 5 věta pátá, rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 30. 12. 2011 do 19. 2. 2015, resp. § 22 odst. 5 věta druhá rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 20. 2. 2015).

⁸ Jedná se o případy vícenásobného porušení v rámci jednoho zadávacího řízení/jedné veřejné zakázky. V případě pochybení u více zadávacích řízení/veřejných zakázek je vyměřováno za každé zadávací řízení/veřejnou zakázku zvlášť (§ 22 odst. 5 věta třetí rozpočtových pravidel územních rozpočtů, ve znění účinném od 20. 2. 2015).

pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 100 %, 25 %, 10 %, 5 % nebo 0,1 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:

25 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky,

- čtvrtý způsob stanovení odvodu (odvod ve výši konkrétní sazby bez možnosti snížení, s fixním limitem) explicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ je na úrovni Přílohou pokynu stanovené konkrétní sazby odvodu (buď 1 %, 0,25 % nebo 0,1 % dle konkrétního „typu“ porušení rozpočtové kázně); zároveň je nutné respektovat maximální absolutní či relativní limity; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:

0,25 % z poskytnuté částky za každý započatý kalendářní měsíc trvání protiprávního stavu, nejvýše však 20 000 Kč za každý výše uvedený měsíc trvání protiprávního stavu,

- pátý způsob stanovení odvodu (odvod v rámci procentního rozmezí) implicitně vyjadřuje, že „startovací pozice“ se nachází ve středu procentního rozmezí; jsou-li k tomu dány důvody, je možné v tomto středu pohybující se sazbu odvodu jak zvýšit, tak snížit; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:

25 % – 50 % z částky použité na financování předmětné veřejné zakázky,

- poslední způsob stanovení odvodu (odvod v poměrné výši) implicitně vyjadřuje, že výše odvodu bude odvislá od míry naplnění konkrétní podmínky, přičemž zde platí inverzní vztah⁹; příkladem tohoto způsobu stanovení odvodu je:

odvod v poměrné výši s ohledem na míru naplnění limitů, parametrů či indikátorů.

Čl. V

Účinnost

Tento pokyn nabývá účinnosti šestým pracovním dnem po jeho podpisu.

Ing. Tatjana Richterová
generální ředitelka

Příloha

Příloha Pokynu č. GFŘ – D – 55 pro stanovení odvodů za porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel územních rozpočtů

⁹ Převrácený vztah, tedy v čím větší míře bude naplněna konkrétní povinnost, tím nižší odvod bude stanoven.